

den, at dette Forhold, forekom det mig, det ærede Medlem forstod at benytte i agitatorisk Øjemed. I saa Henseende skal det ærede Medlem komme til at gaa ganske alene, jeg skal i alt Fald ikke følge ham. Det forekommer mig nemlig, at det er grumme let saaledes at lede rundt omkring i vort Samfund, hvor der selvfølgelig mange Steder, ogsaa i de Forhold, som specielt berøre Staten, findes mange Brøst, det forekommer mig at være en grumme let Sag at samle en Mængde saadanne Brøst, hvor der trænges til Reformen i større eller mindre Grad, sammen i en stor Buket og præsentere den for Folketinget. Men efter den Maade, hvorpaa det ærede Medlem talte, efter den Indignation, hvormed han talte, og efter det Udfald, hvormed han begyndte sit Foredrag i Gaar, et Udfald, som jo særlig var rettet mod Højre, skulde man tro, at det ærede Medlem og hans nærmeste Meningsfæller ere de eneste, der her paa Rigsdagen varetage de smaas Interesser. Jeg for mit Vedkommende tror, at det Parti, hvortil jeg hører, lige saa vel som de øvrige Partier ikke fortjener, at der, om det end ikke siges med rene Ord, dog tales saaledes, at man af den Maade, hvorpaa der tales, og den Indignation, hvormed disse Sager bringes for her i Tinget, kunde faa det Indtryk, at der ligger en saadan Anklage over for os andre, medens det ærede Medlem, forekommer det mig, kommer til at staa paa en Baggrund, der ikke er ganske rigtig. Det maa for det første erindres, at det ærede Medlem for at kunne naa det Formaal, han har stillet sig, slog en tyk Streg over en Mængde Statsformaal, hvis Betydning han ikke regner stort, men som dog, Gud ske Lov, endnu de allerfleste i Landet tillægge en stor Betydning, og som nødvendigvis maa kræve deres Midler fra Statens Side. Han synes, som jeg nylig sagde, at ville reducere de Bestræbelser, der ogsaa fra anden Side gøres i den Retning, jeg her taler om, til noget ganske ubetydeligt, ja maaske til intet. Han syntes heller ikke i mindste Maade at paa-skønne, at der her fra Rigsdagens Side, fra Lovgivningsmagtens Side i en Række af Aar har fundet en Lovgivning Sted, — og jeg kan tilføje, at det dog for en stor

Del har været under Højres Ledelse — der tager Sigte paa at læge de Brøst, der her er Tale om. Desuden maa man ogsaa huske paa, naar det ærede Medlem kommer til at staa som disse smaastillede særlige Talsmand, at der fra anden Side, fra de Samfundskredses Side, det ærede Medlem vel mener, at navnlig Højre rekrutteres fra, er udført et ganske overordentlig stort Samfundsarbejde, og selv om disse Foranstaltninger ikke gaa ud med Statspræg, ikke ere iværksatte fra Statens Side, er dog den Betydning, som de have, ikke mindre. Nu ved jeg saare vel, at det ærede Medlem ser paa disse Forhold noget anderledes end jeg. Det ærede Medlem brugte i Gaar Udtrykket „Barmhertighed“, og uden for denne Sal hører man jo ofte andre Udtryk: „Naadessag“, det gaar endogsaa til „Almisse“, men det sidste er bundfalsk over for saadanne Foranstaltninger, der have deres Udspring i det fuldstændig private Samfundsliv; thi det, der leder til Iværksættelsen af en saadan stor Mængde Foranstaltninger — en nærmere Opramsning kan jeg naturligvis ikke komme ind paa her — er en Følelse af Samfundspligt, og det er saare heldigt, at der i Samfundet er saadanne Forhold, at Samfundet føler, det har andre Pligter end dem, der paalægges det fra Statens Side. Det har Pligter, som indgives de paagældende af deres egen Følelse, og er der end, kan man sige, noget, der vedrører Barmhertighed deri, maa dette Ord tages i sin sande Betydning, og det kan ikke omsættes, saaledes som jeg sagde, det ofte sker, med andre Navne som „Almisse“ og „Naadessag“. Men selv om man naaede til Idealet, som foresvæver det ærede Medlem, at alle Foranstaltninger, der tjene til at raade Bod paa Samfundets Brøst, skulde udgaa fra Statens Side, saa vil man til Gennemførelsen deraf aldrig nogen Sinde kunne undvære det, som man maaske med et meget rigtigt Ord kalder Barmhertighed; den Maade, hvorpaa Samfundets Gerning udføres, kræver det. Vi komme alle sammen, store som smaa, til at staa Ansigt til Ansigt med det i Livet, man kalder Barmhertighed, og det vil aldrig i nogen Samfundsorden kunne undværes. Naar jeg før sagde, at det ærede Medlem i den Maade,